

Pressemeddelelse

14.11.2017

Fynboerne helt privat

Tusindvis af private breve til og fra Fynbomalerne og deres kreds bliver nu tilgængelige for offentligheden.

”Det glæder mig, at Du begynder at finde noget maleværdigt, Gud ved, om Du dog alligevel ikke skulde blive med det samme og slaa Dig løs ganske som Du har Lyst, hvis Du føler den mindste Trang dertil, saa gør det, bliv paa ubestemt Tid, tag store Arbejder op, hvis Du faar Lyst, bliv i Aarevis, gør lige hvad Fanden Du har Lyst til, jeg har en Følelse af, at det ville lette Dit Sind.”

Maleren Fritz Syberg kæmpede til tider med svære depressioner. Det er hustruen Anna, der her i et brev d. 30. april 1905 leverer denne underfundige pep-talk, hvor lige dele håb, frustration og trang til egen frihed står i og mellem linjerne. Brevet fra Anna Syberg vil sammen med tusindvis andre breve fra og til kunstnere som Johannes Larsen, Peter Hansen og Fritz Syberg være tilgængelige online på den digitale platform **Kilder til Dansk Kunsthistorie, KTDK**, som er udviklet af Ny Carlsbergfondet.

”I Fynbomalerens samtid var kunsten og det private liv tæt knyttet til hinanden. Særligt Fynboerne var kendt for at invitere offentligheden ind i det private og intime i deres malerier. Med den digitale tilgængeliggørelse af det kolossale kildemateriale, får vi nu et endnu mere nuanceret førstehåndsindtryk af denne vigtige kunstnergruppe,” siger Gertrud Hvidberg-Hansen, Faaborg Museum.

Præsentation af Kilder til Dansk kunsthistorie / Fynboerne

For at fejre at der nu gives adgang til offentligheden af disse store brevarkiver, afholdes følgende arrangementer på museerne i Faaborg og Kerteminde:

Johannes Larsen Museet – mandag den 20/11 2017 kl. 14.00

Præsentation af projektet Kilder til Dansk Kunsthistorie ved Ny

Carlsbergfondets arkivar og projektleder Claus Grønne og museumsinspektør ved Johannes Larsen Museet, Malene Linell Ipsen. Museet er vært for en forfriskning. Fri entré.

Faaborg Museum – torsdag den 23/11 2017 kl. 16.30

Præsentation af projektet Kilder til Dansk Kunsthistorie ved Ny Carlsbergfondets arkivar og projektleder Claus Grønne og arkivleder ved Øhavsmuseet Faaborg, museumsinspektør Eva Frellesvig. Museet er vært for en forfriskning. Fri Entré.

Kl. 17.45 kan gæsterne tilmelde sig fællesspisning i museets café – helt i tråd med at Fynbomalerne skabte Faaborg Museum i fællesskab.

Desuden afholder Faaborg Museum **søndag den 26/11-2017 KL. 11 – 15** brevsalonen ”Kære Anna,”

Enormt kildemateriale

Det er Johannes Larsen Museet, Faaborg Museum og Byhistorisk Arkiv/Øhavsmuseet i Faaborg, der gennem mere end et år har arbejdet med at digitalisere og transskribere de store brevarkiver med tilknytning til kunstnerne på Faaborg Museum og Johannes Larsen Museet. Flere tusind breve og dagbogsnotater er blevet scannet, transskriberet og forsynet med kommentarer. Derudover er databasen suppleret med tilhørende biografier over personerne, ligesom der er indsat fotografier af værker, der omtales i kilderne. Fra d. 20. november vil det kolossale og spændende materiale vil være tilgængeligt online på fynboerne.ktdk.dk/

Projektet forsætter til efteråret 2018, da Ny Carlsbergfondet har tildelt museerne nye bevillinger for at nå igennem størstedelen af dette meget omfattende materiale.

Om Kilder til Dansk Kunsthistorie

Det er Ny Carlsbergfondet, der med projektet ”Kilder til Dansk Kunsthistorie, KTDK” har taget initiativ til digitaliseringen, og fondet stiller midler og digital platform til rådighed for arbejdet med digitaliseringen og tilgængeliggørelsen. KTDK omfatter også digitalisering og tilgængeliggørelse af en række andre samlinger af kildemateriale om danske kunstnere og kunstnergrupperinger. Senest er guldaldermaleren J. Th. Lundbys dagbøger og Skovgaard-arkivet i Viborg blevet del af KTDK.

”Det sker desværre for sjældent, at kunsthistorikere går direkte til kilderne. Tid og manglende tilgængelighed er hovedårsagen til sådanne overspring. Projektet ”Kilder til dansk kunsthistorie”, er Ny Carlsbergfondets svar på denne problemstilling. Samtidig håber vi, at

denne store satsning giver anledning til, at andre kunstinteresserede får lyst at gå på jagt efter nye indsigter og ny viden i det spændende materiale,” siger formand for Ny Carlsbergfondet, Karsten Ohrt.

Gennem scanning, transskription og tilgængeliggørelse af kildemateriale med tilknytning til Fynbomalerne sikres materialet for eftertiden, og det bliver stillet til rådighed for offentligheden. Projektet indeholder således både et bevaringsmæssigt, formidlingsmæssigt og forskningsmæssigt sigte. I den nye database indgår såvel scan af de originale breve som transskriptionerne. På den måde tilgængeliggøres også den personlighed og inderlighed, der ofte er i de skrives håndskrift.

Besøg KTDK: <http://www.ny-carlsbergfondet.dk/da/Aktiviteter/Kilder/KTDK>

Om Fynbomalerne

Kunstnergruppen Fynboerne var aldrig nogen formel gruppering i dansk kunstliv, men bestod først og fremmest af den gruppe af malere, der var elever fra Kristian Zahrtmanns frie Studieskoler i 1880'erne, og som havde tilknytning til Fyn. Derudover var en række øvrige kunstnere tilknyttet gruppen via familierelationer, ægteskaber og venskaber. Der er fokus på perioden 1885 – 1927, hvis begyndelse markeres af Kunstnernes frie Studieskoler og slutter med afviklingen af kunstnerkolonien i Kerteminde. Der er bl.a. breve vedr. kunstnerne Anna og Fritz Syberg, Peter Hansen, Alhed og Johannes Larsen, Jens Birkholm m.fl. samt kredsen af personer med tilknytning til kunstnerne, arkitekt Carl Petersen, forfatteren Johannes V. Jensen, der havde afgørende betydning for kunstnerne, og stifter af Faaborg Museum, Mads Rasmussen m.fl.

NY CARLSBERG FONDET

NEW CARLSBERG FOUNDATION

Ny Carlsbergfondet – for kunstens betydning

– Ny Carlsbergfondet blev oprettet i 1902 af Carl Jacobsen og finansieres fra hans andel af Carlsberg-bryggerierne. I dag arbejder fondet fortsat med at realisere Jacobsens vision om at gøre kunsten tilgængelig for det bredest mulige publikum.

– Ny Carlsbergfondet styrker kunsten i samfundet.

Læs mere på www.ny-carlsbergfondet.dk

For yderligere oplysninger

Ny Carlsbergfondet: Claus Grønne, tlf. 44 22 58 93 / cgr@ncf.dk

Østfyns Museer / Johannes Larsen Museet: Malene Linell Ipsen, tlf. 24 29 87 49 / mlii@ostfynsmuseer.dk

Faaborg Museum: Gertrud Hvidberg Hansen, tlf. 26 16 87 20 / ghh@faaborgmuseum.dk og Eva Frellesvig, tlf. 20 75 29 40 / efr@ohavsmuseet.dk

Fotos

1. Brev fra Johannes Larsen til Alhed Warberg året inden de blev gift (17.2.1897) med en tegning af en ”sommergæk” (datidens navn for vintergæk) (Johannes Larsen Museet).
2. Breve fra Anna Syberg til Fritz Syberg 30/4 1905 og brev fra Mads Rasmussen til Kristian Zahrtmann, 24/6 1911 (Faaborg Museum og Byhistorisk Arkiv).
3. Peter Hansen, *Faaborg Museums indvielse*, 1910-12. Faaborg Museum
4. Nicolaus Lützhøft, *Dobbeltportræt af Fritz og Anna Syberg*, 1893. Faaborg Museum

Udvalgte citater fra Fynboernes breve

Helt privat med Alhed Larsen

Det digitaliserede materiale rummer megen interessant viden om kunstnerne og flere sjove betragtninger fra deres privatliv. Her kommer et pudsigt eksempel fra korrespondancen mellem Alhed og Johannes Larsen, da de endnu blot var kærester:

I jernbanens barndom skrev maleren Alhed Warberg til sin kæreste maleren Johannes Larsen om en togtur fra hjemmet ved Faaborg til Odense: *”Jeg ankom til Odense Kl 6 ¼ som eneste Pasasjer (...) i et Extratog. Jeg blev sat i en lang Bremsevogn uden anden Siddeplads end et lille Kloset, som jeg nok kan omtale, da det er paa Skrift, saa Du ikke ser, at jeg ’blusser’. – Jeg blev modtaget paa Statsbanegaarden af 4-5 Assistentter, der grinede frygteligt af mig.”* (27. maj 1898)

Johannes Larsen og telefoner

Alle, der har kendt Johannes Larsen ved, at han var en meget lidt talende mand. Ja faktisk var han tavs i udpræget grad. Det kan derfor nok ikke undre, at han ikke brød sig om de nymodens telefoner. Allerede i 1898, hvor Alhed spurgte Johannes Larsen, om han var blevet glad for, at hun ringede til ham, bekendtgjorde han i et brev: *”En Telefon er et unyttigt og idiotisk Instrument”*. Da Johannes Larsen i januar 1913 var på Sprogø for at male, skrev han endvidere således til sin kone: *”Jeg kan ikke gøre ved at min Stemme ikke er vellydende i Telefonen. Da jeg var hos Klaks [Johannes Larsens bror]*

bebrejdede Du mig det samme, men det er da ikke noget at give 45 Øre for at faa at vide, desuden kan jeg ikke sidde mellem Fyrmesteren og hans Kone og Søster og forsøge at lægge mere Inderlighed i min Røst end jeg af Naturen er udrustet med. Jeg vil til at male nogle større Billeder nu. Jeg lagde i Gaar 3 an af samme Størrelse som Edderfuglene."

Ægteparret Sybergs skærmydsler

Derudover får vi også et mere personligt indtryk af kunstnernes indbyrdes forhold. Fritz Syberg kæmpede til tider med depressive tendenser, og Anna skriver den 30. april 1905 til Fritz: *"Det glæder mig, at Du begynder finde noget maleværdigt, Gud ved, om Du dog alligevel ikke skulde blive med det samme og slaa Dig løs ganske som Du har Lyst, hvis Du føler den mindste Trang dertil, saa gør det, bliv paa ubestemt Tid, tag store Arbejder op, hvis Du faar Lyst, bliv i Aarevis, gør lige hvad Fanden Du har Lyst til, jeg har en Følelse af, at det ville lette Dit Sind. Jeg skal skrive til Dig hver Dag, om Du vil, og vil med Glæde undvære Dig ved Tanken om maaske at se Dig lykkeligere i Fremtiden. Hvis Du synes at Du ikke kan føle Dig rigtig fri uden en stemplet Skilsmisseerklæring med Kongens Underskrift saa i Guds Navn, det piner mig at se Dig ulykkelig. Det er min rigtige alvorlige Mening, og ikke noget jeg 'pynter mig med'."*

Mads Rasmussens faderlige ønske

Fabrikant Mads Rasmussen tog initiativ til grundlæggelse af Faaborg Museum, og på Faaborg Byhistoriske Arkiv findes Mads Rasmussens familiearkiv, der blandt andet dokumenterer hans arbejde med at oprette Faaborg Museum. Mads Rasmussens originale maskinskrevne gennemslag af egne breve er bevaret sammen med kunstnernes svar til ham, så der på den måde ofte er en komplet korrespondance. For eksempel skriver Mads Rasmussen til Kristian Zahrtmann den 24. juni 1911 blandt andet om det store gruppeportræt, som Peter Hansen skulle male: *"Det glæder mig meget at høre, at der foruden Billedet af Deres Moder ogsaa findes et af Deres Fader, og at dette om muligt skal være bedre, end førstnævnte. Det vilde jo have den aller største Betydning, om disse Billeder ogsaa kunde erhverves for Museet. Sagen er nemlig den, at De saa at sige er Fader til den Kunst, Museet repræsenterer ved Deres Gerning som Lærer for de Malere, der har baaret den Kunst frem, og ved den ganske uberegnelige Betydning, De har haft paa disse Malere og deres Kunst, kan Deres Betydning for Faaborg Museum og den Idee, der ligger til Grund for dets Oprettelse, jo heller ikke skattes for højt. Det har derfor været mig en stor Glæde, at vi fik Dem med paa det store Billede, som forøvrigt gaar godt fremad, og som Peter Hansen skal til Faaborg at arbejde paa i Sommer, saa at det forhaabentlig bliver færdig til næste Udstilling, og det vilde ikke alene glæde mig, men ogsaa Kunstnerne, om det skulde lykkes os ogsaa at erhverve Deres Fader og Moder for Museet, dette vil jo derved vinde baade i kunstnerisk og repræsentativ Henseende, og det er baade Kunstnernes*

*og mit store og faderlige Ønske, at Museet kommer til at staa højt i begge
Henseender ned gennem Tiderne til sene Slægters Bedømmelse”.*